

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Т.В. Семейная психология: Учеб. пособие. СПб.: Речь, 2004. 244 с.
2. Герило Г. М., Гніда Т. Б., Корнієнко І. О., Луценко Ю. А. Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 128 с.
3. Корнієнко І. О., Лісовецька І. М., Луценко Ю. А., Романовська Д. Д. Досвід надання допомоги дітям і сім'ям-жертвам військового конфлікту: практ. посіб. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 152 с.
4. Панок В. Г., Гаркавенко З. О., Карагодіна О. Г., Шапошнікова А. С. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах: метод. рек. 2-е вид., стереотип. К.: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с.
5. Ткачук І. І. Психолого-педагогічний супровід особистісного і професійного самовизначення старшокласників, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових конфліктів / наук. ред. В. Г. Панок. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 78 с.

УДК 159.96

Романовська Д.Д.

кандидат психологічних наук,

старший науковий співробітник

Український науково-методичний центр

практичної психології і соціальної роботи

Національної академії педагогічних наук України

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ СИСТЕМИ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЧЧИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабна війна росії проти України з 24 лютого 2022 року, введення воєнного стану обумовили виникнення серйозних викликів у професійній діяльності фахівців психологічної служби закладів освіти.

Діяльність практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти в останні роки зазнає чималих трансформаційних впливів. Під час пандемії COVID-19 фахівці психологічної служби спрямовували свою фахову допомогу на гармонізацію внутрішнього стану учасників освітнього процесу, збереження та відновлення психічного здоров'я, що зазнало шкоди внаслідок цієї хвороби та соціальної ізоляції, пов'язаної з карантином та дистанційним навчанням [1].

До негативних соціально-психологічних наслідків пандемії COVID-19, які відчували на собі діти та дорослі, повномасштабна війна додала гострих стресових реакцій і травматичних впливів у значної частини громадян України. Стрімко зросла потреба у першій психологічній допомозі і кризовій підтримці. Враховуючи запити суспільства щодо психологічної допомоги, 224 практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти Чернівецької області об'єдналися у фахову спільноту з чіткою метою – особистісно-фахової підготовки до надання психологічної допомоги учасникам освітнього процесу та дітям, сім'ям вимушено переміщених осіб (ВПО) в умовах війни.

З метою особистісно-професійної підготовки фахівці долучалися до різноманітних вебінарів, які проводили психологи, психотерапевти з різних країн світу, пройшли навчання з методики надання першої психологічної допомоги (ППД). Усі фахівці пройшли навчання тілесно-орієнтованим технікам заземлення, дихання, психоемоційної стабілізації в ситуаціях гострого стресу. Більшість фахівців (150) пройшли навчання методам самопомоги, простукування травми та оволоділи технологією відновлення стану «Basic-Ph» в рамках курсів підвищення кваліфікації при Інституті післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області. Частина фахівців пройшли навчання за програмами «Діти та Війна: навчання технікам зцілення», яка стала в нагоді під час роботи з дітьми ВПО, які тимчасово проживали і проживають на території закладів освіти, або у територіальних громадах області.

Були ефективними у системі методичної підготовки та фахової підтримки діяльності практичних психологів, соціальних педагогів щодо надання психологічної допомоги та кризової підтримки учасникам освітнього процесу, ВПО навчально-методичні онлайн сесії та методичні коворкінги «Психологічна підтримка та допомога під час війни». За науково-методичного супроводу Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи Національної академії педагогічних наук України, обласний центр практичної психології та соціальної роботи Чернівецької області Інституту післядипломної педагогічної освіти організував та провів для фахівців психологічної служби Чернівецьчини 5 навчальних сесій (12-годинне навчання):

1 сесія (09.03.2022) – «Психологічна підтримка та допомога під час війни: алгоритми дій». У ході коворкінгу було представлено покроковий алгоритм дій для організації допомоги і підтримки здобувачам освіти під час війни.

2 сесія (16.03.2022) – «Психологічна підтримка та допомога під час війни: практичні техніки». Представлено техніки кінезіологічної корекції та дихальні вправи для зняття емоційної напруги, тривожності, відновлення самоконтролю.

3 (23.03.2022) – «Екстрена психологічна допомога та кризове втручання в період війни». Представлено алгоритм дій педагогічного працівника в умовах

надзвичайної ситуації та техніки роботи з дітьми дошкільного, молодшого шкільного віку, техніки самодопомоги і ресурсні арт-терапевтичні вправи.

4 (30.03.2022) – «Психологічна підтримка та допомога під час війни: технології збереження та відновлення психічного здоров'я». Представлено психологічні вправи, відео-хвилинки для зняття стресу, опрацьовано арт-техніку для відновлення ресурсів «Дерево життя».

5 (06.04.2022) – «Психологічна підтримка та допомога під час війни: техніки стабілізації гострого стресового синдрому». Представлено прості техніки психоемоційного заспокоєння, опрацьовано протоколи ASSYST-I, ASSYST-G (техніки «Обійми метелика», «Сканування тіла» «Білатеральна стимуляція», дихальна вправа «Повітряна кулька в животі»).

Підготовлені фахівці протягом березня-квітня 2022 року надали психологічну допомогу та підтримку 4003 внутрішньо переміщеним особам, що складає 46% від усіх, що проживали на території закладів освіти в цей період, з них 1818 (53%) дітей. Постійно надавали і продовжують надавати психологічну допомогу в закладах освіти внутрішньо переміщеним особам 25% практичних психологів та соціальних педагогів; час від часу – 27%; епізодично – 34%.

Найчастіше до фахівців психологічної служби ВПО зверталися в цей час із проблемами: емоційних порушень (тривога) (59%); страхом за близьких (44,5%); втомою та виснаженням (36%); у відновленні почуття безпеки (31%); страхом сирен (30%); допомоги в адаптації до нових умов (27%); агресії, гніву, ненависті (14%); тілесними болями, поганим сном (13,6%); панічними атаками (12,6%); почуттями провини, провинною вцілілого (9,4%); втратою, горем (9%).

ЛІТЕРАТУРА

1. Каменщук Т.Д., Романовська Д.Д. Сучасні технології підтримки психічного здоров'я здобувачів освіти в умовах пандемії. *Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realta domestiche: Raccolta di articoli scientifici* «ΛΟΓΟΣ», 2021. Т. 2. С. 96-99. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-14.05.2021.v2.37/>